

Yağmur

Bugün yağmur yağsaydı, ağaç ot çalı, kentin üstlerine yığıldığı toz katmanından arınacaktı. Bugün yağmur yağsaydı, yılların oradan buradan taşıdığı geçmişte kalmış hataların, hamlıkların, yarımlikların tortusu, arkasında ufak tefek izler, kırıksıklıklar bırakarak akıp gidecek, çocukların, yaşlıların bir anlam çıkarmak üzere baksa da bir şey bulamayacakları yüzüm biraz yumuşayacak, yeniden lezzetli olmasa bile yenilir yutulur bir biçim alacaktı. Bunlar, şu şeytan icadı aynaya, akan derelerin durduğunu yine görebilir miyim, incir ağaçlarının kızıl bir akşamda narlara doğru meylettğine tanıklık edebilir miyim, kızgınlığı geçmemiş ağustos gecesinde yeni sulanmış tarhların yanında bir serinlik hissedebilir miyim diye bakarken aklımdan gelip geçti. Yağmurun çatılara, sokaklara inen şakırtısı, hamlıkların bulunmaz mal gibi piyasaya sürülmesi, övünme ve yüz kızartısı, derenin kıyısında elden kayıp düşen çaydanlığın bulanık sularda kaybolması, nara degen incirin balının akması, eşek arısı, yordu beni.

Oy, yordu beni.

Üstelik aynanın sırları yer yer dökülmüştü, bir yansıtma havaları edinmişti, bunca yıl içini dışını gösterdim de kadrim bilindi mi küskünlüğü içindeydi.

Üstelemedim.

Mutfığa geçtim, buzdolabına baktım, yiyecek bir şey bulamadım, aydınlığa bakan mutfak penceresindeki yarım tül perde yıkanmak istiyordu. Filiz de Hareke'in ardından benden umu-

dunu kesmiş, ham hayal günlerimin deli dolu eylemlerine, savrulmalarına, alt üst oluşlarına karşı çıktığım günden bu yana süregelen tartışmalardan bıkmış, hidayete erdiğimi öne sürüp evden gitmişti. Şimdi aşağı çarşıya insem, çorbacının kulağı az duyan garsonundan bol unlu mercimek çorbası istesem, bol ekmele yeşem, doysam. Kurşuni gökyüzü akşam alacası ile buluşup, daha muhkem bir karanlığa evrilse, sefil ve rüzgârlı havada parkta orada burada vakit geçirsem, birtakım berduşlarla, polislerle, bahtsızlarla karşılaşınca adımlarımı hızlandırsam, bir apartmanın üst katından gelen çığlıkla Boğaz'dan geçen şilebin çığı eşleşse.

Ürpersem.

Çarşıya inmek ağır geldi. Çorba ve sonrası ağır geldi, tekrar kanepeye uzandım.

Kendime bir şöyle anlı şanlı, tutumumu haklı çıkaracak herkesin ha bak adam doğru yoldaymış diyeceği bir kılıf bulmam lazım ama artık böylesi pek kolay bulunmuyor. Gerçi insanların sürekli

ve şiddet kullanılarak

derinlikleri dolduruldu,

en karmaşığından en mutediline muhtelif kılıflar içinde tutulmayı doğal karşılar oldular. Benimsediler. O yüzden kendime kılıf bulmaktan ziyade, bana biçilen kılıflardan şöyle az şekerlisini, bol sütlüsünü, bana da uyanını içselleştirmeye karar verdim. Kitaplıkta ne aradığımı bilmeden rafları karıştırdım. Sözlüklere baktım.

Rus asıllı Civan Ağa, sazende ve hanendeleriyle meşke dalmıştı. Son toplantılardan birinde Adorno'nun, Troçki'nin isimleri havalarda uçuşurken aklımdan geçiyordu bu meşk hali nedense, uzaktan Nikoğas ve Garabet ağaların yaptığı neo-barok Büyük Mecidiye Camii'nin minareleri görünen pencereye bakıyorken,

dalıp gitmişken. Beni hırpalamışlardı. Toplantı bittikten sonra, eve dönerken Filiz karanlık yolda sanki gizli gizli ağlamıştı, elimi tutsaydı, kesin bilirdim ama tutmamıştı. Benim hırpalanışımı uçurumun kıyısında bir yol bulmaya itilişimi, aşağıdaki güvenli vadiden, eski yoldaşlarımızın arasından izlemişti. Onların yıkanmış, çitilenmiş, kimsenin pek uğramadığı arka bahçede kurutulmuş ütüye hazır fikirlerine, kopuk düğmesine, yırtığına söküğüne bakmadan bürünmüş, hadi, bunlara bu kadar emek vermiş, buraya kadar getirmek için nice sıratlardan geçmişken, hey heyli çağlarımızı da epey bir geride bırakmışken, her şeye yeniden mi başlayacağız endişesinden, öylece izleyip bakmıştı. Vadi çok derinlerde idi.

Oradan, ellerimin titremesi, torna atölyelerindeki dış açılan pirinç boruların kokusu, her zaman güvenle uçup daldığı denizde, kendine göre yine öyle herhangi bir olağan günde uçup dalar-ken, aniden zifte bulanmanın kötürümlüğü ile kanadını açamayan martı, görülür bilinir ve idrak edilir miydi bilmiyorum. Ben de onları iyi seçemiyordum uçurumun kenarından.

Marş sesleri çalınıyordu kulağıma.

Kuşku rüzgârı uğulduyordu.

Gidip köşedeki marketten yiyecek bir şeyler alsam iyi olacak. Akşamın yalnızlığı ve tenhaliği yaklaşıyor. Turgut uğrayacaktı, uğramadı. Günlerdir böyle. Bir boşluk, bir takatsızlık.

Yavanlık.

Sağa sola atılmış giysileri toparlayıp makineye koydum ama deterjan da kalmamış. Markete gitmek şart oldu. Pabuçlarımı bağladım, yağmur başlar diye şapkamı giydim, kırık bir caz parçası eşliğinde üç katı indim. Tam apartman kapısından çıkarken Turgut'la karşılaştık, markete beraber gittik, peynir, yumurta, salam, şarap, Maltepe aldık, deterjanı ekmeği unuttuk, yarı yoldan dönüp onları da aldık, yolda merhabadan, hal hatır sorma-

dan başka bir şey konuşmadık, eve döndük. Sıkışık mutfakta getirdiklerimize yer açtık, iki tabağı, iki çatalı suya tutup yıkadık, iki temiz bardak varmış, onları çıkardık, şişeyi açtık, yiyecekleri paylaştırdık, salona taşındık, oturduk. Turgut öğlen yemek yemiş, çatalın ucuyla bir şeyleri yavaş hareketlerle didiklerken, ben karın doyurmaya giriştim. Şarapları içtik. Bu arada hep ben konuştum. Öyle, her şeyden. Susma fasılları da oldu. İçeriden gelen çamaşır makinesinin seslerini dinledik. Uzun uzun ezanlar okundu. Masa lambasını yaktık. Hadi dışarı çıkalım, biraz hava alalım dedi Turgut. Yok böyle iyiyim, zaten yağmur da geliyor. Yüzüme dikkatli, biraz kırık bir şefkatle baktı, peki öyleyse dedi, bana müsaade. Narmanlı Han'da Kurtuluş'un dükkânında Kantocu Peruz'un taş plakları varmış, "Kalb-i Viranım Yanıyor"u bilhassa dinleyecekmiş. Haberleşiriz, zaten baharda yine gelirim buralara.

Turgut da iki yıl kadar önce benim gibi gönderilmişlerdendi. Beş-altı arkadaşıyla, bazı şeylere itiraz etmişlerdi. Ayrıntısal, önemsiz gibi görünen bu küçük itirazlar, merkez tarafından büyütüldü, yayın organlarında önce üstü kapalı, sonra açık açık yazılar yazıldı, tetikçi biri "yedili çete" diye isim taktı, toplantılarda bunlara karşı kampanyalar düzenlendi ve sonunda ayrıldılar. Ötekileri fazla tanımıyordum, Turgut eski arkadaşım, biraz içedönüktü, düzen tutkunuydu, mesela, işçilerle dayanışmaya gittiğimiz grev çadırında sandıkların kasaların üstüne rastgele konmuş bütan-gaz tüpünü, çay bardaklarını, kap kacağı çaktırmadan düzenlemiş, hizaya sokmuştu. Sallanan masanın ayağına bir şey bulup sokuşturur, duvarlardaki posterleri, resim çerçevelerini düzeltir, rüzgârın gelişigüzel esmesine bile laf ederdi. Fakülteyi bitirdi, küçük bir kentte pratisyen hekimlik yapıyor. Meşrutiyet tarihi çalışıyor. Resneli Niyazi'yi, dişi geyiğini, dağa çıkışları, Enverî serpuşları, Fizan çöllerini, Allahuekber dağlarını ve dolayısı ile Kantocu Peruz'un "Muhaciriz, biçareyiz, ah ne bahtı kareyiz"i

bir feryat biçiminde ne denli can-ı gönülden beyan ettiğini, göçleri, yedileri, kırkları yazıyor.

Makine durmuştu. Çamaşırlar yıkanmış, aklanmıştı. Akşam olmuş, oda soğumuş, Turgut gitmişti. Yanlış sorular sormuşlardı, acemi sinelerin derinliklerini bulandıran, dağların tartamadığı, bütün her şeyi bir halden öbür hale döndüren geniş zamanlarda. Savaş zamanları dar zamanlardır, bir karar alırsınız, iyi ya da kötü, yener ya da yenilirsiniz, yenilmişseniz sorularınızın yanlış da olsa önemi yoktur, zaten yenilmişsinizdir, her şey bitmiştir. Ama geniş zaman öyle mi? Kalın ve medeni ve kösnül bir yolcu gemisi Karaköy rıhtımına yanaşmıştır, dur şuna bir bakayım, azıcık şu bankta oturayım, hele akşamsa, hele baharsa, gidip Filiz'i işyerinden alayım, elinden tutup şöyle nargilecilerin oradan geçip, Kasımpaşa'dan Skoda kamyonetlerini karadan aşırarak Boğaza, Akademi'nin yanındaki parka indirmiş, yayılmış, semaver mangal yakmış Çingenelerin biraz ötesinde ışıltılı bir yer bulayım. Sonra da seyyar çaycıdan aldığımız çayları içip kederlenelim.

Yok oyalanmak. İşler acele.

Yanlış sorular soruyorum ki yanlış cevaplar veresin.

Ben iktidarım. Turgut'la görüşüyorsun. Her şeyi bilirim. Ayağa kalk! Arka sıraya git!

Kendime bir kılıf bulmaktan vazgeçtim. Belki bir itiraf bulurum, kırmızı mürekkepli bir dolmakalem bulurum, tüm iktidar heveslilerinin altını çizerim, sendikaya girmek istediği için işten atılmış işçilerden sağlam tanıklar edinirim, Boşnak mahallesindeki kahvede tezgâhları zabıtarca toplanmış, her cümleye küfürle başlayıp ve sözlerinin ucunu küfürle bitiren kırmızı yüzlü işportacılarla pişpirik oynarım, masaya inen yumruklar eşliğinde üst üste pişti yaparım, şu yağmur bir yağsa.

Akşamla birlikte artık günün kasveti azalmış, az karanlık yerini çok karanlığa bırakmış, evlerin sokakların ışıkları yanmış, kentin muğlak gürültüsü ve Filiz'in yokluğu daha bir belirgin olmuştu. Üşenmeyi bırakıp aşağıya indim, martı seslerini, isli bacaları, çınarları, yıpranmış pencerele evleri yalayıp geçen lodos merhamete talip yüzümü de yaladı, çarşının biraz burulmuş neşesi ve şamatası yerindeydi, balıkçı tablalarının üstündeki güçlü ampuller balıkları ve insanların yüzlerini, yapay parlak dış giysilerini ışıltıyordu. Ara sokaklardan birinde kalmış emekliler kahvesine dadanmıştım son zamanlarda, yine oraya gittim. Her yer dolu gibiydi. Çay ocağının yanındaki küçük masaya oturdum, Taner çayımı ve bütün gün elden ele dolaşmış, eprimiş, bulmacaları birkaç farklı kalem kullanılarak çözülmüş gazeteleri getirdi. Yakın masadakiler selam verdiler. Gazetelere hızlıca baktım, her zamanki gibi tatsız tuzsuzdu haberler.

Bir çay daha getirdi ve karşıma oturdu Taner, sevdalıydı, ona yoruyordu bu iyi hallerini, geçen izin gününde Rumelihisarı'nda oturmuşlardı. Başka şeyler de yapmışlardı. Benim dinlediğime güveni tamdı. İnsanların içine bakıyorsun demişti bir seferinde.

Kimilerinin içleri ayan beyan ortadaydı, saklamak isteseler de saklayamazlardı, görürdüm. İntikam yeminlerini bir konuşma balonu biçiminde kalbinin yanına asarlardı, görürdüm. Beyinlerinin bir köşesinde kendine sıcak bir yuva bulmuş, kıvrılıp uyuyan şeytan arada gözlerini açardı, göz göze gelirdik, görürdüm. Ardından ne olurdu, nasıl olurdu anlamadan ovalarına bereketli bir yağmur sonrası sabah güneşi vururdu, görürdüm. Kendileri karşımda kuzular gibi oturadurup konuştuklarıma bakarken, hislerinin Huzur pastanesinde lezzetli bir pastanın iğvasını arzuladığını görürdüm.

Bir gün direniş çadırlarını ziyaret etmek zorunda kalan önderin iyi ama diye başlayan sözünün arkasına saklanmış sıkıntı

bandosundaki en tiz sesi çıkaran kasketli çelimsiz sipsiciyi de gormuştüm. Ya da Merkezın toplantılarından birinde Başkanın sozlerini başını sallayarak onaylayan ikinci adamın adı Brütüs'tü, Başkanın merdivenlerin başına yürümesini bekliyordu, yüreğine çok kullanılmış bir eğri hançer saklamıştı, gormuştüm.

Ey Orhan Veli'yi bilmeden Urumelihisarında oturan gariban Taner, senin içindeki papatya tarlasını ve rüzgârlı azmakları da görüyorum. Anlattığın tamburun yumuşak tınısını barındıran aşına öyküyü şu ununu elemiş, gözü kaşı kaymış adamlar dinlemezler. Sinek papazını kim alıyor diye yanındakinden kuşkulanırken sana bir oralet daha getir işareti yaparlar. Sen bana anlat, ben dinlerim. şimdi korkuyorum abi, bir gün kaybedersem diye. Hep öyle oluyormuş ya. Korkma dedim ona. Aşk içinde doğruları da barındıran bir yanlışlıktır, insanın dalına böğrüne gelip konar, yanlışlığın ürpertisi sizi yani seni ve onu diri tutuyorsa korkma. Hepsı öyle olmaz. Olursa o zaman düşünürüz.

Sokaklar biraz tenhalaşmıştı. Boşluk duygusu içimi eziyordu. Birilerinin arasında olmak, birileriyle birlikte yoldaki taşı kaldırıp kenara koymak, bildiriye son şeklini vermek, yumrukları sıkılı yürümek, gazete serilmiş sandığın üstündeki helva ekmeği bölüşmek. Bu kulvarda sanki biraz yetişmiştim, beni yetiştirmişlerdi de üç-beş neyse elimden bir şeyler gelmeye başlamıştı, şakirdan arasından sıyrılıp şunu da şöyle yapmak gerekir, madencilerin grevine bir de yürüyüşle destek olmak gerekir diye, akıl fikir düşünüp yapıp ediyordum. şimdi gidip planya talaşlarını bardana doldurmakla, atölyeyi silip süpürmekle, ustaya kalfaya çay demlemekle her şeye yeniden başlamak istiyorum, beni işe alın desem, bana şöyle kuşkulu bir bakış atarlar, oğlum, senin yaşın geçmiş, bize yaramazsın demezler mi?